

LIETUVOS RESPUBLIKOS RYŠIŲ REGULIAVIMO TARNYBA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

J 2026-09-01 Nr. S-2745

Kopija

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijai

Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL DVIDEŠIMT PIRMOSIOS LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS PROGRAMOS NUOSTATŲ ĮGYVENDINIMO PLANO PATVIRTINIMO“ PROJEKTO

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba (toliau – RRT) pagal kompetenciją įvertino Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos pateiktą derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“ projektą ir šiuo nutarimo projektu siūlomam patvirtinti Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planui (toliau – Planas) teikia šias pastabas bei pasiūlymus:

1. Siūlome Plano I prioritetą „Apsaugosime gyventojus nuo išorės grėsmių“ papildyti nauju veiksmu:

	Sukurti ir etapais plėtoti nacionalinius radijo spektro stebėsenos ir ankstyvojo perspėjimo pajėgumus, stiprinančius situacinį informuotumą ir valstybės atsparumą elektromagnetinėje erdvėje, užtikrinant savalaikį radijo trukdžių, neteisėtų spinduliavimų ar kitų grėsmių aptikimą pasienio teritorijose, kritinės	2028 m. III ketv.	VRM	KAM, RRT

Biudžetinė įstaiga, Mortos g. 14, LT-03219 Vilnius

Tel. +370 800 20 030, el. p. rrt@rrt.lt, internetinė svetainė: www.rrt.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 121442211

PVM mokėtojo kodas LT214422113

	infrastruktūros objektuose ir kitose strategiškai svarbiose vietose.			

Valstybės gynimo tarybos pavedimu Nacionaliniam krizių valdymo centrui kartu su atsakingomis institucijomis atliekant GNSS trukdžių grėsmės vertinimą nustatyta, kad GNSS signalų trikdžiai Lietuvos regione tapo sisteminiu ir augančiu rizikos veiksniu. 2026 metų Grėsmių nacionaliniam saugumui vertinime pažymėta, kad Rusija aktyviai naudoja radioelektroninės kovos priemones Kaliningrado srityje. Atsižvelgiant į augantį elektroninės kovos priemonių naudojimą regione, būtina stiprinti valstybės gebėjimus nuolat stebėti radijo aplinką pasienio teritorijose ir strategiškai svarbiuose objektuose, laiku nustatyti radijo trikdžių šaltinius, identifikuoti jų pobūdį bei teikti operatyvią informaciją atsakingoms institucijoms.

Įgyvendinus priemonę, būtų sudarytos sąlygos realiuoju laiku aptikti, identifikuoti ir lokalizuoti radijo trikdžių šaltinius, nustatyti GNSS trikdžių ir klaidinančių signalų (angl. spoofing) atvejus, registruoti nekoordinuotas transliacijas bei kitus elektromagnetinės aplinkos incidentus ir operatyviai teikti informaciją atsakingoms institucijoms.

2. Siūlome Plano I prioritetą „Apsaugosime gyventojus nuo išorės grėsmių“ papildyti nauju veiksmu:

	Tobulinti Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo nuostatas, nustatyti, kad tinklų operatorius, šalindamas gedimus ir atstatydamas elektros energijos tiekimą, privalo prioriteto tvarka užtikrinti elektros energijos persiuntimo atnaujinimą elektroninių ryšių infrastruktūrai	2027 m. I ketv.	EM	SM, RRT

Dingus elektros energijos tiekimui dėl audrų, ekstremaliųjų situacijų ar didelio masto elektros tinklo gedimų, elektroninių ryšių infrastruktūros veikimo sutrikimai gali tiesiogiai paveikti gyventojų saugumą ir valstybės institucijų veiklos tęstinumą. Nutrūkus ryšiui, gyventojai gali netekti galimybės susisiekti su skubiosios pagalbos tarnybomis, gauti civilinės saugos pranešimus ir kitą gyvybiškai svarbią informaciją, o institucijoms ir pagalbos tarnyboms gali būti apsunkintas veiksmų koordinavimas.

Atsižvelgiant į tai, elektroninių ryšių infrastruktūros elektros energijos tiekimo atkūrimas turėtų būti laikomas prioritetiniu saugumo ir ekstremaliųjų situacijų valdymo klausimu. Todėl siūlytina nustatyti, kad elektros tinklų operatorius, šalindamas gedimus ir atkurdamas elektros energijos tiekimą, prioriteto tvarka užtikrintų elektros energijos persiuntimo atnaujinimą tai elektroninių ryšių infrastruktūrai, kuri būtina viešųjų elektroninių ryšių paslaugų, pagalbos skambučių ir gyventojų informavimo tęstinumui užtikrinti.

3. Siūlome patikslinti Plano 1.27 papunktį ir jį išdėstyti taip:

1.27.	Parengti Valstybinio kritinio ryšio tinklo kaip integralios Europos ypatingos svarbos ryšių sistemos dalies sukūrimo ir įdiegimo strategiją, suderinamą su IRIS² ir nacionalinio tarptinklinio ryšio sprendimais, tinklo valdymo modelį, finansavimą, ir, priimti šiam tinklui įteisinti reikalingus teisės aktus reikalingus šiam tinklui įteisinti ir pradėti tinklo kūrimą viešųjų mobiliojo ryšio tinklų pagrindu	2028 m. II ketv.	VRM	EM, KAM, Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba (toliau – RRT), LRVK, SM

Patikimas ir atsparus valstybinis kritinio ryšio tinklas yra būtina sąlyga pagalbos tarnybų bei nacionalinį ir viešąjį saugumą užtikrinančių institucijų veiklai, įskaitant ekstremaliųjų situacijų, mobilizacijos ir karo sąlygomis. Reali tokio tinklo plėtra Lietuvoje iki šiol yra nepradėta. Plane numatytas tik strategijos ir teisinės bazės paruošimas, tačiau nei tinklo valdymo modelis, nei finansavimas lieka neapibrėžti. Augant hibridinėms grėsmėms, radijo trukdžiams ir geopolitinei įtampai regione, tolesnis delsimas silpnina valstybės atsparumą krizėse ir stabdo šios srities technologinę pažangą.

4. Siūlome Plano I prioritetą „Apsaugosime gyventojus nuo išorės grėsmių“ papildyti nauju veiksmu:

Nustatyti nacionalinio tarptinklinio ryšio ir pirmenybinio ryšio teikimo viešaisiais mobiliojo ryšio tinklais tvarką ir sąlygas	2027 m. I ketv.	SM	VRM, RRT

Elektroninių ryšių įstatymo 97 straipsnio 2 dalis numato: „Ypatingų aplinkybių atvejais, taip pat siekdama pasirengti visuotinei mobilizacijai, valstybės gynybai, užtikrindama valstybės ir visuomenės saugumą, visuomenės sveikatą bei viešąją tvarką, Vyriausybė ar Susisiekimo ministerija įstatymų bei kitų teisės aktų nustatyta tvarka gali duoti ūkio subjektams, teikiantiems elektroninių ryšių tinklus ir (arba) elektroninių ryšių paslaugas, taip pat aparatūros ir įrenginių savininkams ar naudotojams privalomus nurodymus, užduotis ir užsakymus apsaugoti ir palaikyti reikalingus elektroninių ryšių tinklus, taip pat juos sujungti ir prireikus apriboti visuomenės galimybę naudotis elektroninių ryšių tinklais“. 3 dalis numato: „Elektroninių ryšių tinklų ir (arba) elektroninių ryšių paslaugų teikėjai turi imtis visų reikiamų veiksmų, kad užtikrintų viešųjų elektroninių ryšių tinklų ir kalbinio ryšio paslaugų bei interneto prieigos paslaugų palaikymą, galimybę nepertraukiamai susisiekti su skubios pagalbos tarnybomis ir nepertraukiamą viešųjų perspėjimų perdavimą tinklo gedimo katastrofos atveju ar nenugalimos jėgos pasireiškimo atvejais, tokiais kaip neįprastos oro sąlygos, žemės drebėjimai, potvyniai, žaibai ar gaisrai, taip pat kitais ypatingų aplinkybių atvejais. Šiais atvejais atitinkami ūkio subjektai ir institucijos turi imtis visų priemonių, kad palaikytų paslaugų lygį, atitinkantį Susisiekimo ministerijos nustatytus ir su Vidaus reikalų ministerija suderintus prioritetus“.

Vadovaujantis Aukciono suteikti teisę naudoti radijo dažnius (kanalus) iš 703–733 MHz ir 758–788 MHz suporuotos radijo dažnių juostos, 1432–1472 MHz ir 1492–1512 MHz radijo dažnių juostų, 1920–1980 MHz ir 2110–2170 MHz suporuotos radijo dažnių juostos sąlygų [aprašu](#), patvirtintu 2026 m. vasario 3 d. RRT tarnybos nutarimu Nr.TN-33, operatoriai buvo įpareigoti, be kita ko: 1) ypatingų aplinkybių atvejais, gavus nurodymus pagal Elektroninių ryšių įstatymo 97 straipsnį ir (ar) pagal šį straipsnį nustatyta tvarka ir sąlygomis visoje Lietuvos teritorijoje teikti nacionalinį tarptinklinį ryšį ir 2) užtikrinti Tarnybos sudaromo ir esant poreikiui atnaujinamo pirmenybinio ryšio numerių sąrašė nurodytų ryšio numerių abonentų ryšio pirmenybę kitų abonentų ryšio atžvilgiu.

Siekiant ypatingų aplinkybių atvejais užtikrinti viešaisiais mobiliojo ryšio tinklais teikiamų viešųjų elektroninių ryšių paslaugų nepertraukiamą teikimą, sklandžią galimybę susisiekti su pagalbos tarnybomis, sklandų pagalbos tarnybų personalo ryšį viešaisiais mobiliojo ryšio tinklais, būtina nustatyti nacionalinio tarptinklinio ryšio ir pirmenybinio ryšio teikimo viešaisiais mobiliojo ryšio tinklais tvarką ir sąlygas, organizacinius reikalavimus, įskaitant paslaugų aktyvavimo tvarką, atsiskaitymo už paslaugas tvarką, bei techninius reikalavimus, įskaitant ryšio tinklų minimalias aprėptis, paslaugų kokybės rodiklių minimalias vertes.

5. Siūlome Plano I prioritetą „Apsaugosime gyventojus nuo išorės grėsmių“ papildyti nauju veiksmu:

	Parengti ir taikyti kompensavimo mechanizmus elektroninių ryšių paslaugų teikėjams, kurie ekstremaliųjų situacijų, mobilizacijos ar karo metu užtikrina nenutrūkstamą viešųjų elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų veikimą.	2027 m. II ketv	SM	EIM, EM, FM, RRT

Elektroniniai ryšiai yra viena iš kritinės infrastruktūros sričių, nuo kurios priklauso valstybės institucijų, gyventojų ir verslo veiklos tęstinumas. Ekstremaliųjų situacijų, mobilizacijos ar karo metu ryšių tinklai tampa dar svarbesni – jie užtikrina gyvybiškai būtiną informacijos srautą tarp institucijų, gelbėjimo tarnybų ir visuomenės. Didžioji dalis operatorių investicijų orientuotos į įprastinių komercinių paslaugų kokybę bei rinkos poreikių tenkinimą. Tačiau papildomos priemonės, reikalingos tinklų atsparumui ir patikimumui užtikrinti ypatingomis sąlygomis (pvz., ilgalaikiai elektros tiekimo sutrikimai, fiziniai infrastruktūros pažeidimai, didesnės apkrovos krizės metu), dažnai viršija įprastos komercinės veiklos priemones. Dėl to operatoriai patiria finansinę naštą, kuri galimai būtų kompensuojama didinant paslaugų kainas galutiniams vartotojams. Kompensavimas turėtų apimti tik tas investicijas ir tinklų modernizavimo priemones, kurios nėra būtinos įprastinėms komercinėms paslaugoms teikti, bet yra reikalingos padidintam tinklų atsparumui, patikimumui bei veiklos tęstinumui užtikrinti krizių metu (pvz., papildomos atsarginės energijos tiekimo priemonės, papildomi tinklų sujungimai, infrastruktūros fizinis sustiprinimas ir kt.).

6. Siūlome Plano II prioritetą „Auginsime Lietuvos ekonomiką“ papildyti nauju veiksmu:

	Siekiant paspartinti itin didelio pralaidumo ryšių tinklų plėtrą, lėšų, gautų už teises naudoti radijo dažnius, panaudojimas finansuoti itin didelio pralaidumo tinklų, ypač šviesolaidinių linijų pagrindu veikiančių tinklų, vystymui, sukuriant aiškius šių lėšų panaudojimo mechanizmus	2027 m. III ketv	FM	SM, RRT

Lietuvoje nuo 2020 m. fiksuotojo itin didelio pralaidumo tinklo (angl. *Very High Capacity Networks* (VHCN)) aprėptis didėjo neženkliai. 2024 m. Lietuva, pasiekusi 78,29 proc. aprėptį, atsiliko tiek nuo ES vidurkio (82,49 proc.), tiek nuo nacionalinio tikslo 2030 m. (100 proc.). Nuosekliai didėjant ES pasiekimams, Lietuvos pažanga pastaraisiais metais yra sumažėjusi (2023–2024 m. metinis augimas buvo vos 0,5 proc.). Iššūkiu išlieka tinklo aprėptis kaimo ir retai apgyvendintose vietovėse – 2024 m. ji siekė tik 39,78 proc. ir buvo 1,5 karto mažesnė už ES vidurkį (61,89 proc.)

Atsižvelgiant į dabartinę situaciją ir tendencijas nėra požymių, kad VHCN aprėptis artimiausiais metais pradėtų sparčiai augti. Todėl valstybės mastu reikalingos papildomos priemonės, kurios paskatintų šių tinklų plėtrą. Svarbu paminėti, kad mobiliojo ryšio operatoriai 2026 m. už aukcione įgytas teises naudoti radijo dažnius į valstybės biudžetą sumokėjo 16 mln., o iki 2042 metų, įskaitant ir ankstesnių aukcionų, įvykusių 2016 m. ir 2022 m. rezultatus, iš viso sumokės 44,67 mln. Eurų.

Atsižvelgiant į išdėstytą, siūlytina lėšas, gautas už teises naudoti radijo dažnius, panaudoti finansuoti VHCN tinklų, ypač šviesolaidinių linijų pagrindu veikiančių tinklų vystymui, sukuriant aiškius šių lėšų panaudojimo mechanizmus:

- Remiantis tarptautine praktika, tikslingiausia būtų finansuoti vadinamosios paskutinės linijos (angl. *last mile*), t.y. tinklo atkarpos jungiančios galutinį paslaugų gavėją, dalinį finansavimą. Vadovaujantis tokiu principu, į šią paramą galėtų pretenduoti bet kuris šviesolaidinių linijų tinklą vystantis operatorius.

- Paramos mechanizmai regionuose įsikūrusiems gyventojams ir ūkio subjektams, kurie neturi galimybių naudotis bent 100 Mbps spartą užtikrinančiu plačiajuosčiu ryšiu, bet pageidauja tokių

paslaugų. Siūloma taikyti vienkartinę finansinę paramą plačiajuosčio ryšio tinklo įvedimui ir pajungimui bei, prireikus, kompensuoti dalį paslaugų naudojimo išlaidų.

- Paramos mechanizmai nepasiturintiems asmenims, užtikrinant galimybę naudotis plačiajuosčiu internetu. Mechanizmas turėtų apimti vienkartinę įvedimo ir pajungimo paramą bei dalinį paslaugų išlaidų kompensavimą, kad skaitmeninė atskirtis netaptų kliūtimi gauti viešąsias, socialines ir kitas būtinas paslaugas internetu.

7. Siūlome Plano II prioritetą „Auginsime Lietuvos ekonomiką“ papildyti nauju veiksmu:

	Siekiant paspartinti itin didelio pralaidumo ryšių tinklų plėtrą ir atsisakyti perteklinio teisinio reguliavimo, atlikti šių tinklų infrastruktūros diegimą reglamentuojančių teisės aktų (teritorijų planavimo, statybų, geodezijos ir kartografijos, saugomų teritorijų, specialiųjų žemės naudojimo sąlygų, elektros energetikos, kelių/geležinkelių infrastruktūros srityse) nuostatų supaprastinimą	2027 m. III ketv.	AM	SM, EM, RRT

Plačiajuosčio ryšio plėtrą apsunkina esamos techninės, administracinės kliūtys, ilgi derinimo terminai.

8. Siekiant užtikrinti technologinę pažangą, siūlome Planą papildyti nauju veiksmu:

	Įvertinti kritinės infrastruktūros, viešojo saugumo, sveikatos apsaugos, energetikos, transporto, vandentvarkos ir kitų svarbių sektorių priklausomybę nuo 2G judriojo ryšio technologijų, atliekant jų valdomų sistemų ir įrenginių, kurių veikimas priklauso nuo 2G judriojo ryšio technologijos, inventorizaciją. Įvertinti jų modernizavimo poreikį, parengti technologinės migracijos planus ir pateikti informaciją koordinuojančiai institucijai	2028 m. I ketv.	SM	Ministerijos, savivaldybės, RRT

2G judriojo ryšio technologijos išjungimas jau atliekamas kai kuriose valstybėse, o artimu laikotarpiu numatomas ir Lietuvoje. Nors judriojo ryšio technologijų išjungimas iš esmės yra mobiliojo ryšio operatorių sprendimas, valstybės institucijų įsitraukimas yra būtinas tais atvejais, kai gali kilti paslaugų tęstinumo, vartotojų apsaugos, pagalbos skambučių numeriu 112 ir eCall paslaugų, M2M / IoT sprendimų ar kitų gyvybiškai svarbių paslaugų veikimo rizikų. Atsižvelgiant į tai, pasirengimas 2G technologijos išjungimui turi būti pradėtas iš anksto, įvertinant judriojo ryšio aprėptį, taikomus reguliacinius įpareigojimus, M2M sprendimų priklausomybę nuo 2G technologijos, VoLTE / VoNR bei LTE-M / NB-IoT technologijų prieinamumą, taip pat užtikrinant, kad nebūtų diegiami nauji nuo 2G technologijos priklausomi sprendimai ir būtų vykdoma nuosekli vartotojų informavimo komunikacija.

9. Siūlome patikslinti Plano 12.1 papunktį ir jį išdėstyti taip:

12.1.	Sukurti ir įgalinti nacionalinį visuomenės medijų ir informacinio bei skaitmeninio raštingumo kompetencijų ugdymo koordinavimo tinklą, telkiant viešąsias bibliotekas, švietimo, kultūros ir visuomenės informavimo institucijas, ir modernizuojant viešųjų bibliotekų informacinių technologijų infrastruktūrą ir plėtojant nuolatinės skaitmeninės pagalbos sistemą, kurioje būtų	2028 m. III ketv.	KM	EIM, KAM, ŠMSM, SADM, RRT

	stiprinamas skaitmeninių konsultantų (mediatorių) tinklas, bibliotekose veikiančios skaitmeniniai pagalbos taškai, skaitmeninės pagalbos integravimas į socialines paslaugas bei kiti pagalbos kanalai regionuose.			

EK ataskaitoje „Skaitmeninis dešimtmetis. 2026 m. šalių ataskaita: Lietuva“ (angl. *Digital Decade. Country Report 2026: Lithuania*)¹ pažymima, kad pagrindiniai skaitmeniniai įgūdžiai Lietuvoje išlieka reikšmingai žemiau ES vidurkio, ypač vyresnio amžiaus ir regionų gyventojų grupėse. 16–24 m. gyventojų skaitmeniniai įgūdžiai Lietuvoje viršija ES vidurkį, tačiau 55–74 m. amžiaus grupėje jie siekia tik 23,94 proc., kai ES vidurkis yra 42,60 proc. EK nurodo, kad Lietuva susiduria su ryškiais skirtumais tarp skirtingų gyventojų grupių: jauni ir miestų gyventojai turi aukštus skaitmeninius gebėjimus, o vyresnio amžiaus ir kaimo gyventojai gerokai atsilieka.

EK rekomenduoja Lietuvai reikšmingai stiprinti gyventojų bazinius skaitmeninius įgūdžius, daugiausia dėmesio skiriant toms grupėms, kurios šiuo metu labiausiai rizikuoja patirti skaitmeninę atskirtį – senjorams, žemos kvalifikacijos gyventojams ir regionų gyventojams. Siūloma pereiti nuo projektinių skaitmeninės įtraukties mokymų prie nuolatinės skaitmeninės pagalbos sistemos, apimančios skaitmeninių konsultantų (mediatorių) tinklą, pagalbos sistemą bibliotekose, bendruomenėse ir savivaldybėse, skaitmeninę pagalbą, integruotą į socialines ir užimtumo paslaugas, sukūrimo.

Atsižvelgiant į išdėstytą, siūlytina 12.1 papunktyje išskirti ir konkretizuoti skaitmeniniam raštingumui skatinti reikalingus veiksmus, tame tarpe skaitmeninės pagalbos integravimą į socialines paslaugas bei papildomus pagalbos kanalus regionuose.

6. Pašto sektoriaus reguliavimo pokyčiai.

Lietuvos pašto rinka sparčiai keičiasi dėl skaitmenizacijos ir elektroninės prekybos augimo – mažėja tradicinės korespondencijos reikšmė, o pašto siuntinių pristatymo rinkoje veikia aktyvi konkurencija. 2025 m. pašto sektoriaus pajamos augo 12 proc., bendras pašto siuntų skaičius – 15,5 proc., o penki pašto paslaugos teikėjai pašto siuntinių segmente užėmė daugiau nei po 10 proc. rinkos pagal pajamas. Priešinga situacija stebima universaliosios pašto paslaugos (toliau – UPP) srityje.

2022 m. UPP sudarė 9,5 proc. visų pašto siuntų Lietuvoje, o 2025 m. – tik 4,3 proc. Pajamos, gautos už UPP teikimą, 2025 m. sudarė 11,54 mln. Eur – 14,6 proc. mažiau nei 2024 m. ir 61,9 proc. mažiau nei 2020 m. RRT duomenimis, 2025 m. vienas namų ūkis vidutiniškai korespondencijos siuntimo paslauga naudojosi tik apie 2,6 karto per metus. Be to, reikšmingą korespondencijos dalį siunčia ne gyventojai, o įmonės ir institucijos. Taigi, mažėjant UPP paklausai ir pajamoms, dabartinio UPP modelio finansavimas valstybės biudžeto lėšomis tampa vis mažiau efektyvus.

RRT atliktas [pašto rinkos tyrimas](#) parodė, kad UPP apimtyje teikiamos pašto siuntinių pristatymo paslaugos gali būti pakeistos rinkoje siūlomomis komercinėmis paslaugomis. Komercinių teikėjų siūlomos paslaugos daugeliu atvejų yra pigesnės, jų tinklai užtikrina platesnę teritorinę aprėptį ir spartesnį pristatymą, o didžioji dalis UPP tinklo yra padengiama komercinių pašto paslaugos teikėjų tinklais. Todėl UPP apimtyje esančių pašto siuntinių reguliavimo išlaikymas tampa perteklinis ir kelia grėsmę dėl rinkos iškraipymo.

Kartu stebimi ir UPP reguliavimo pokyčiai kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse: siekiant prisitaikyti prie pasikeitusios pašto rinkos, ilginami UPP priskirtų pašto siuntų pristatymo terminai, mažinamas pristatymo dažnis, supaprastinamos UPP teikimo taisyklės, peržiūrimas finansavimas ar atsisakoma dalies UPP teikimo įpareigojimų.

Atsižvelgiant į išdėstytą, siūlytina peržiūrėti UPP reguliavimo modelį, UPP apimtį orientuojant tik į tas pašto paslaugas, kurių rinka neužtikrina pakankamu mastu, ir pritaikant UPP teikimo modelį

¹ <https://ec.europa.eu/newsroom/dae/redirection/document/128653>

prie pasikeitusios pašto rinkos, taip užtikrinant efektyvų valstybės lėšų panaudojimą, sąžiningą konkurenciją ir ilgalaikį pašto paslaugų prieinamumą. Atitinkamai siūlytina parengti teisės aktų pakeitimus, kuriais būtų:

1. atsisakyta UPP apimtyje esančių pašto siuntinių pristatymo paslaugų, kurios yra pakeičiamos rinkoje siūlomomis komercinėmis pašto siuntinių pristatymo paslaugomis;
2. UPP apimtyje likusių pašto paslaugų teikimas užtikrinamas konkurencingu būdu, organizuojant viešuosius konkursus.

Tarybos pirmininkė

Jūratė Šovienė